

Konzultantský posudek diplomové práce Markéty Mocové

„Nesnadná koexistence státu a katolické církve v České republice“

Diplomantka si pro svoji práci zvolila téma originální, živé (viz aktuální spory uvnitř vládnoucí politické strany o přijetí či nepřijetí Parlamentem ČR projednávaného zákona o majetkovém narovnání a financování církví) - a také navýsost komplikované. Mohu říci, že výsledná podoba práce doznala ve srovnání s původně diskutovanými pracovními verzemi významných změn k lepšímu. Svědčí to o tom, že Markéta Mocová na ní pracovala usilovně a odpovědně.

Celkově práce působí celistvým dojmem. Přináší rozsáhlou evidenci jako o historii, tak o nejnovějším vývoji vztahu mezi státem a církvemi (především tou katolickou) v nynější České republice. K jejím přednostem řadím:

- výbornou konceptuální analýzu obsahu a uplatnění pojmů „veřejný zájem“ a „společné dobro“;
- korektní uplatnění teorie *path dependence* ve vztahu k objasnění behaviorálních stereotypů institucí i jednotlivých aktérů;
- tvořivé uplatnění kombinace různých metod, včetně nepříliš užívaného zúčastněného pozorování a *what-if* scénářů;
- přesvědčivou obhajobu teze, že církve (včetně té katolické) představují organizace *sui generis*, které lze zařadit do veřejně politické kategorie organizací občanského sektoru jen na poměrně obecné úrovni analýz a vysvětlení;
- vysokou formální, jazykovou a editační kulturu jejího zpracování.

Obsahově bych pravděpodobně vedl spor s tezí, kterou Markéta převzala od Lubomíra Brokla a která dezinterpretuje Schmitterovu teorii neokorporativismu tvrzením, že korporativní je podle něj pouze ten stát, v němž existuje jak forma státního, tak i sociálního korporativismu (s.30). Schmitter naopak ostře odlišil obě formy korporativismu, přičemž jeho státní formu asocioval s totalitárním, jeho sociální formu pak s demokratickým politickým uspořádáním společnosti.

Jistou strukturální slabinu práce vidím v tom, že podnětnou koncepci překrývání obsahu veřejného zájmu představovaného státem a společného dobra reprezentovaného církví ve

čtyřech oblastech – v uspokojování duchovních potřeb transcendence, v charitě, ve výchově a v péči o kulturní dědictví – autorka uplatnila v poslední osmé kapitole, věnované rozboru problematických oblastí vztahu obou institucí, jen ve velmi omezeném rozsahu. Soustředila se zde převážně na dobovou, nicméně ve vztahu k této koncepci spíše podružnou, otázku majetkového narovnání a financování církví a náboženských společností.

Bude-li tedy v průběhu obhajoby dotázána, a odpoví-li uspokojivě, na otázku, jak lze tuto koncepci uplatnit ve vysvětlení shod a rozdílů mezi státem a katolickou církví v uvedených čtyřech oblastech v listopadové České republice, doporučuji hodnocení předložené diplomové práce stupněm *v ý b o r n ě*.

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc.

4.6. 2008